

Falkland islands: Hoe een (van origine) onbewoond Zuid-Amerikaans eiland geclaimd word door 2 landen.

In de halve finale van het WK voetbal van 2026 neemt Engeland het op tegen Argentinië. Voor beide landen staat er veel op het spel: Argentinië wil zich voor de tweede keer op rij plaatsen voor een WK-finale, terwijl Engeland voor het eerst sinds de wereldtitel van 1966 weer de eindstrijd hoopt te bereiken.

De rivaliteit tussen beide landen gaat echter veel verder dan voetbal. Wedstrijden tussen Engeland en Argentinië roepen nog altijd herinneringen op aan iconische momenten, zoals de 'Hand van God' van Diego Maradona tijdens het WK van 1986 en de rode kaart van David Beckham op het WK van 1998. Maar na de 2-1 overwinning van Argentinië gaat het dit keer niet alleen over het voetbal.

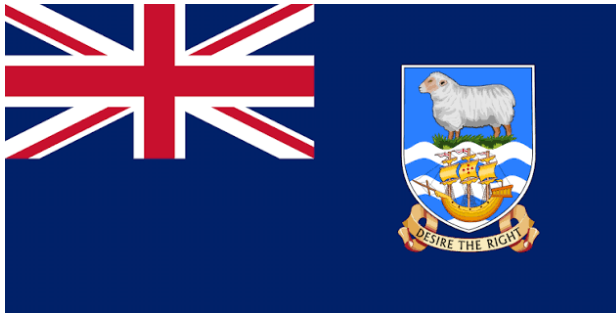
Na het laatste fluitsignaal verschijnt op de Argentijnse tribunes en bij de spelers een groot spandoek met de tekst: "Las Malvinas son Argentinas" ("De Malvinas zijn Argentijns"). Tegelijkertijd lopen Engelse supporters rond met een opvallende blauw-wit-groene vlag met het Britse wapenschild. Die vlag behoort niet tot Engeland, maar tot een afgelegen eilandengroep in de Zuid-Atlantische Oceaan: de Falkland Islands.

Deze eilanden – in Argentinië bekend als de Islas Malvinas – vormen al bijna twee eeuwen een bron van diplomatieke spanningen tussen Engeland en Argentinië. Op de eilanden wonen slechts ongeveer 3.500 tot 4.000 mensen. Ze gebruiken de Falkland Islands pound, een eigen munteenheid die vrijwel uitsluitend op de eilanden geldig is. Opmerkelijk genoeg waren de eilanden oorspronkelijk onbewoond voordat Europese ontdekkingsreizigers er arriveerden.

Maar waarom claimen zowel Argentinië als Engeland deze afgelegen eilandengroep? Hoe is dit conflict ontstaan? En misschien wel de belangrijkste vraag: wat vinden de inwoners van de Falklandeilanden zelf?

In dit artikel duiken we in de geschiedenis van een van de bekendste territoriale conflicten ter wereld en ontdekken we waarom deze kleine eilandengroep, ruim 12.000 kilometer van Londen en ongeveer 500 kilometer van de Argentijnse kust, nog altijd een belangrijk politiek én emotioneel onderwerp is voor beide landen.

Vlag Falkland Islands. Bron: wikipedia.org

Geografie en Geschiedenis

Om het Argentijnse spandoek beter te begrijpen, moeten we eerst kijken naar de geografie en geschiedenis van de eilandengroep. De Falkland Islands – in Argentinië bekend als de Islas Malvinas – liggen in de zuidelijke Atlantische Oceaan. Samen met South Georgia en de South Sandwich Islands vormen zij de Britse overzeese gebieden in Zuid-Amerika, al zijn deze gebieden bestuurlijk niet één geheel.

De Falklandeilanden zelf hebben een oppervlakte van ongeveer 12.173 km², vergelijkbaar met de Belgische regio Vlaanderen. De eilandengroep bestaat uit twee grote eilanden – Oost-Falkland en West-Falkland – en honderden kleinere eilanden.

De hoofdstad is Stanley, waar ruim 50 procent van de inwoners woont. De officiële taal is Engels en de lokale munteenheid is de Falkland Islands pound.

Ligging Falkland Island. Bron: BBC.com

Het is niet met zekerheid vast te stellen of de Falkland Islands ooit inheemse stammen hebben gewoond. Tot op het heden is daarvoor geen overtuigend archeologisch bewijs gevonden. De eerste Europese ontdekkingsreizigers die over de eilanden schreven, maakten bovendien geen melding van een oorspronkelijke bevolking.

Een van de eerste bekende Europeanen die de eilandengroep documenteerde was de Portugese ontdekkingsreiziger Estêvão Gomes. Tijdens zijn reis in 1520 beschreef hij de eilanden, maar hij vermeldde geen tekenen van permanente bewoning. Daarna gebeurde er bijna twee eeuwen lang weinig met de afgelegen archipel.

Dat veranderde in 1764, toen de Franse zeevaarder Louis Antoine de Bougainville op Oost-Falkland de eerste permanente Europese nederzetting stichtte: Port Louis. Daarmee vestigde Frankrijk als eerste een blijvende aanwezigheid op de eilandengroep en claimde zij het oostelijke deel van de Falklandeilanden.

Deze Franse nederzetting zou echter niet lang Frans blijven. Binnen enkele jaren zouden ook Spanje en Groot-Brittannië aanspraak maken op de eilanden, waarmee de basis werd gelegd voor het langdurige territoriale conflict dat tot op de dag van vandaag voortduurt.

Louis-Antoine de Bougainville. Bron: Wikipedia.org

Zonder te weten dat de Fransen zich al op Oost-Falkland hadden gevestigd, stichtten de Britten in 1765 een eigen nederzetting op West-Falkland: Port Egmont.

In die periode beheerste Spanje vrijwel heel Spaans Zuid-Amerika. Op enkele uitzonderingen na – zoals Brazilië, Suriname, Guyana en Frans-Guyana – stond het continent onder Spaans gezag. Voor de Britten vormden de Falklandeilanden een strategische locatie voor de scheepvaart in de Zuid-Atlantische Oceaan. Daarom besloot het een eigen nederzetting te stichten, zonder te weten dat de Fransen zich al op de andere helft van de eilandengroep hadden gevestigd.

Een jaar later, in 1766, verkocht Frankrijk de nederzetting Port Louis aan Spanje. Daardoor ontstond een bijzondere situatie: Oost-Falkland stond onder Spaans bestuur, terwijl West-Falkland in Britse handen was. Dat kon natuurlijk niet lang goed blijven gaan.

De spanningen liepen uiteindelijk uit op de Falklands Crisis of 1770. Spanje eiste dat de Britten Port Egmont zouden verlaten en verdreef de Britse bezetting, waardoor een oorlog tussen beide grootmachten dreigde. Uiteindelijk werd in 1771 een diplomatiek akkoord bereikt, waarna Groot-Brittannië zijn nederzetting mocht herstellen.

Toch besloten de Britten enkele jaren later vrijwillig hun troepen terug te trekken. Door de oplopende spanningen met de Amerikaanse koloniën, die uiteindelijk zouden uitmonden in de Amerikaanse Revolutie, en de hoge kosten van het onderhouden van de afgelegen nederzetting, verliet Groot-Brittannië Port Egmont in 1774. Daarbij lieten de Britten wel een plaquette achter waarop zij verklaarden hun aanspraak op de eilanden niet op te geven.

Vanaf dat moment had Spanje feitelijk de controle over de gehele eilandengroep. In de jaren daarna werd Port Egmont verlaten en uiteindelijk vernietigd, waardoor de Falklandeilanden volledig onder Spaans bestuur kwamen te staan.

The Capture of Port Egmont. Bron: Wikipedia.org

Inname en behoud

In 1816 werd Argentinië onafhankelijk van Spanje. Enkele jaren later trok Spanje zich definitief terug van de Falkland Islands, waardoor er een machtsvacuüm ontstond. Zowel Argentinië als Engeland meende aanspraak te kunnen maken op de eilandengroep.

In de jaren twintig van de negentiende eeuw begon Argentinië met het vestigen van nederzettingen op de eilanden. De handelaar Luis Vernet werd in 1829 door de Argentijnse regering benoemd tot gouverneur van de Falklandeilanden. Vanuit de nederzetting Puerto Soledad probeerde hij het Argentijnse bestuur over de eilanden verder uit te bouwen.

Die situatie duurde echter niet lang. In 1833 keerde de Engelse marine terug naar de Falklandeilanden om de aanspraak op de archipel opnieuw kracht bij te zetten. Met een oorlogsschip arriveerden de Engelsen bij de Argentijnse nederzetting. De kleine Argentijnse militaire bezetting was niet opgewassen tegen de Engelse vloot en trok zich zonder groot militair verzet terug. Vanaf dat moment kwamen de Falklandeilanden opnieuw onder Engels bestuur te staan, een situatie die – met uitzondering van een korte periode in 1982 – tot op de dag van vandaag voortduurt.

Gedurende de negentiende en twintigste eeuw groeide de Engelse aanwezigheid op de eilanden verder. De havenplaats Stanley ontwikkelde zich tot het bestuurlijke en economische centrum van de archipel en werd later officieel de hoofdstad.

Ook tijdens de Eerste Wereldoorlog kregen de eilanden een strategische betekenis. Stanley diende als bevoorradingshaven voor de Britse marine, waar onder andere steenkool, munitie en reserveonderdelen voor oorlogsschepen werden opgeslagen.

Op 8 december 1914 vond vlak voor de eilanden de Slag bij de Falklands plaats. Nadat een Duits eskader onder leiding van admiraal Maximilian von Spee een maand eerder de Britten had verslagen tijdens de Slag bij Coronel, probeerden de Duitsers de Britse marinebasis bij Stanley uit te schakelen. Ditmaal waren de Britten echter voorbereid. De Engelse vloot vernietigde vrijwel het gehele Duitse eskader, waarmee zij de controle over de Zuid-Atlantische zeeroutes én de strategische haven van Stanley behield. Daarmee kregen de Falklandeilanden niet alleen een rol in het koloniale conflict tussen Engeland en Argentinië, maar ook in de wereldgeschiedenis.

Slag bij de Falklands. Bron: Wikipedia.org

Na de Slag bij de Falklands bleef het lange tijd relatief rustig op de Falkland Islands. Dat veranderde abrupt in 1982, toen Argentinië besloot de eilandengroep met militaire middelen terug te veroveren. Hiermee begon de Falklands oorlog.

Op 2 april 1982 landden Argentijnse troepen op de eilanden en namen zij de Engelse troepen snel onder controle. De kleine Engelse verdedigingsmacht was niet opgewassen tegen de Argentijnse invasie. Twee dagen later gaven de Engelse militairen zich over en werden zij via Uruguay gerepatrieerd (teruggestuurd) naar Engeland.

De Engelse regering legde zich echter niet neer bij het verlies van de eilanden. Binnen enkele dagen werd een grote maritieme taskforce samengesteld, die ruim 12.000 kilometer naar de Zuid-Atlantische Oceaan voer. Op 21 mei 1982 landden Engelse troepen bij de nederzetting Port San Carlos, waar zij een bruggenhoofd vestigden voor de herovering van de eilanden.

Na enkele weken van zware gevechten op land, ter zee en in de lucht bereikten de Engelse troepen de hoofdstad Stanley. Op 14 juni 1982 gaf de Argentijnse bevelhebber zich over en kwam de oorlog ten einde. Tijdens het conflict kwamen ongeveer 900 militairen om het leven, onder wie 649 Argentijnen, 255 Engelse en drie inwoners van de Falklandeilanden.

Sinds de Britse overwinning staan de Falklandeilanden opnieuw onder Brits bestuur, een situatie die tot op de dag van vandaag voortduurt. Argentinië heeft zijn aanspraak op de eilanden echter nooit opgegeven en beschouwt de Islas Malvinas nog altijd als een integraal onderdeel van zijn nationale grondgebied. Daardoor blijft het conflict, ondanks het uitblijven van militair geweld, een gevoelig diplomatiek onderwerp tussen beide landen.

Huidig Falkland

Maar hoe denkt de huidige bevolking van de Falkland Islands eigenlijk over deze kwestie? Dat is misschien wel de belangrijkste vraag in het hele conflict.

De huidige bevolking van de eilanden bestaat grotendeels uit afstammelingen van Britse kolonisten en immigranten. De ongeveer 4.000 inwoners hebben cultureel, taalkundig en politiek veel meer gemeen met Engeland dan met Argentinië. Engels is de voertaal, de lokale munteenheid is gekoppeld aan het Britse pond en in de hoofdstad Stanley zijn de Britse invloeden overal zichtbaar. Denk aan de architectuur van kerken, overheidsgebouwen, pubs en zelfs de bekende rode Britse telefooncellen die nog altijd in het straatbeeld aanwezig zijn.

Om duidelijkheid te krijgen over de wens van de bevolking werd op 11 maart 2013 een referendum gehouden. De centrale vraag luidde:

"Wilt u dat de Falklandeilanden hun huidige politieke status als Brits overzees gebied behouden?"

De uitslag liet weinig ruimte voor interpretatie. Van de 1.518 uitgebrachte stemmen waren er slechts enkele ongeldig. Uiteindelijk stemden 1.513 inwoners vóór het behoud van de Britse status en slechts 3 inwoners tegen. Dat betekende dat meer dan 99,8% van de geldige stemmen koos voor het voortzetten van de band met Groot-Brittannië.

Voor de Britse regering is dit referendum een belangrijk argument in het conflict. Londen stelt dat het recht op zelfbeschikking van de eilandbewoners voorop moet staan.

Postkantoor Stanley op Oost-

Falkland. Bron:commons.wikimedia.org

Conclusie

Ik wist voor het schrijven van dit artikel wel over deze eilanden, maar niet de specifieke betekenis erachter en vooral niet het conflict tussen Argentinië en Engeland omtrent deze eilanden. Dit is zo diepgaand dat het zelfs het meest controversiële moment was in de halve finale van het WK 2026, want tot wie behoort het eiland nou echt? Er waren geen originele bewoners volgens de rapporten van de Portugezen in de 16^e eeuw. De betrouwbaarheid van het referendum van 2013 is ook niet helemaal objectief omdat de eilanden sinds 1982 weer in bezit zijn van de Engelse en er dus bijna alleen maar mensen wonen die Engels zijn of een Engelse achtergrond hebben. Hoe je er ook naar kijkt, het maakt vandaag de dag nog steeds vol los bij zowel de Argentijnen als de Engelse, want als je dit kort zou samenvatten vechten 2 landen om een gebied met slechts 4.000 inwoners bijna ter grootte van Vlaanderen. Dit is hoe een van origine onbewoond eiland geclaimd kan worden door 2 landen.

Ben je nieuwsgierig geworden na dit artikel of wil je meer van dit soort unieke verhalen lezen? Neem dan een kijkje bij mijn andere artikelen op de site

www.achterdewereldkaart.com

